

Tekniikan erimielisyydet / Pron työtaistelu

Ammattiliitto Pro jätti perjantaina (3.12.) työtaisteluilmoituksen. Sen mukaan kaikki Prohon kuuluvat ITA:n jäsenet ovat ylityö-, vuoronvaihto-, ja komennustyökiellossa 19.12. alkaen. Kielto jatkuu niin pitkään, kunnes Pro ja Palta ovat päässeet sopuun siitä, että *"Prolle annetaan oikeus osallistua alan työehtosopimusneuvotteluihin ja ITA:lle mahdollisuus valita omat luottamusmiehensä sekä tehdä paikallisia sopimuksia."*

Palta on vastannut tiedotteellaan Pron ilmoitukseen samana päivänä. Sen mukaan *"työehtosopimusneuvotteluissa voivat olla mukana ainoastaan työehtosopimuksessa osapuolena oleva liitto ja siihen kuuluvat luottamusmiehet. Kyseinen Lentoliikenteen palveluja koskeva yleissitova työehtosopimus on Paltan ja IAU:n välinen. Pro tai sen alayhdistys ITA ei ole osapuoli näissä neuvotteluissa."*

Pron ilmoitus ei siis ole johtamassa sopuun tai edes neuvotteluihin Paltan kanssa. Ylitöiden, vuoronvaihtojen ja komennustöiden kieltäminen omilta jäseniltä ei liioin ole Pron tapauksessa työtaistelutoimi, joka johtaisi työriitalain mukaiseen sovitteluun. Näin ollen ITA:n jäsenet ovat Pron antaman ilmoituksen perusteella velvoitettuja kieltäytymään ylitöistä, vuoronvaihtoista tai komennustöistä 19.12. alkaen hamaan tulevaisuuteen saakka.

Työtaisteluilmoitustaan Pro on perustellut sillä, että IAU edistää ja ajaa vain maapalveluiden etua, vaikka kyse on samasta työntekijöiden henkilöryhmästä. Todellisuudessa IAU:lla on viisi työntekijöitä edustavaa ammattiosastoa. Kolme niistä toimii tekniikassa ja kaksi maapalveluissa.

ATA vastaa tekniikan työntekijöiden edunvalvonnasta Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalueella Helsinki-Vantaalla toimivissa yrityksissä ja näiden komennustöissä. Työehtosopimuksen nykyinen sopimuskausi päättyy aikaisintaan 15.3.2023, ellei IAU tai Palta sano sitä irti viimeistään 15.1.2022.

Pro itse koostuu yli 300 jäsenyhdistyksestä, joiden toiminnan keskiössä on toimihenkilöiden edunvalvonta. Pro on esittänyt, että sen lentoliikenteen toimihenkilöitä koskevaa työehtosopimusta ja yrityskohtaista Finnairin teknisiä toimihenkilöitä koskevaa työehtosopimusta jatkettaisiin vuodella. Työnantajapuoli on kuitenkin irtisanonut molemmat, joten Pro on jäämässä 31.1.2022 alkaen ilman näitäkin työehtosopimuksia niin pitkään, kunnes se onnistuu niistä uudelleen sopimaan.

Pro on valjastamassa ITA:n jäsenet työtaisteluun, jotta ITA pääsisi uudelleen osalliseksi samaan työehtosopimukseen, jonka se hylkäsi maaliskuussa 2020. Tästä käynnistyi hanke, joka päättyi ITA:n siirtymiseen Prohon, joka on valjastamassa ITA:n jäsenet työtaisteluun, jotta ITA pääsisi uudelleen osalliseksi samaan työehtosopimukseen, jonka se hylkäsi maaliskuussa 2020. Tästä käynnistyi hanke, joka päättyi ... hetkinen (???) ... jota perusteltiin mm. seuraavin argumentein (ITA/Pro infokirje jäsenille 1.6.2020):

- *"Kun ITA:laiset ovat siirtyneet Prohon, aloitamme välittömästi keskustelun Paltan ja työnantajien kanssa, että ITA:laisille saadaan oma tekniikan yleissitova työehtosopimus. Prolla on hyvät neuvottelusuhteet sekä Paltaan että työnantajien suuntaan. Työtaistelutilanteisiin joudutaan Prossa varsin harvoin."*
- *"Paikalliset sopimuksen osapuolet ovat ITA ja työnantaja, ei IAU. ITA ja Pro ovat käyneet keskusteluja työnantajien kanssa tilanteesta. Viesti Pron suuntaan on ollut, että he kunnioittavat (paikallisiakin) sopimuksia. Pro ei halua tai edellytä, että paikallisia sopimuksia toimitetaan liitolle."*
- *"ITA:n luottamusmiehet edustavat jatkossakin ITA:n työntekijöitä työpaikalla. ITA:n solmimat edunvalvontasopimukset, jotka koskevat myös luottamustoimisia (Im+ts), ovat ITA:n ja työnantajan välisiä sopimuksia."*

Näistä Pron jäsenyyden puolesta esitetyistä perusteista on totta se, ettei IAU ollut, eikä ole edelleenkään tekniikan paikallisten sopimusten sopijaosapuoli. Niistä vastaa ATA ja heidän luottamusmiehensä. Muutoin argumentit olivat katteettomia lupauksia.

Toivolla on silti aasin tahto, vai onko?

- *"Työtaistelutoimenpiteisiin ryhdytään lähtökohtaisesti neuvottelukuntien ehdotuksesta sen jälkeen, kun neuvottelukunta on kuullut yhdistyksen jäseniä. Prolla on useita aloja, jotka voivat tukea työtaistelutoimenpiteissä toisiaan tarvittaessa tukilakoin yms. tavoilla."*

ITA:n jäsenet voivat nyt arvioida – Pron annettua työtaisteluilmoituksen, joka kieltää heiltä ylitöiden ja komennustöiden tekemisen sekä vuoronvaihdot – mikä on heidän kuulemisensa laita. Tai ovatko he tarvittaessa valmiita kuin partiopojat Pron päättämiin tukilakkoihin toimihenkilöiden työehtosopimusten puolesta, jos neuvottelut niistä eivät ota sujuakseen.

Pro väittää työtaisteluilmoituksessaan, etteivät tekniikan työntekijät ole kokeneet saaneensa aitoa edunvalvontaa aikaisemmassa liitossaan. Ilman tarkempia perusteita esitetyn väitteen vuoksi on kohtuullista tarkastella myös ITA:n omia menettelytapoja, jotka jo lähtökohtaisesti ovat olleet ongelmallisia tekniikan työntekijöiden edunvalvonnan kannalta. Ongelmat tiivistyvät pitkälti Prohon siirtymisen puolesta esitettyyn periaatteeseen: *"Pro ei halua tai edellytä, että paikallisia sopimuksia toimitetaan liittoon."*

ITA:n puheenjohtaja vei Finnairin pääluottamusmiehenä toimiessaan tämän työntekijöiden edunvalvontaa nakertavan periaatteen vieläkin pitemmälle. Hän yritti estää myös suorat keskustelut liiton ja ITA:n jäsenten välillä. Täysin aukottomasti se ei onnistunut.

Systemaattinen sensuuri näkyi kuitenkin esimerkiksi siinä, että IAU:n edustajia ei enää kutsuttu jäsenkokouksiin ja heidät poistettiin ITA:n facebook-ryhmästä.

Tragikoominen sattuma tai ei, räikein tästä periaatteesta kummunnut ITA:n jäsenten edunvalvontaa heikentänyt tapahtumasarja lähimenneisyydessä liittyy juuri ylitöihin, joiden tekemisen Pro työtaisteluilmoituksellaan kieltää.

Ylitöihin liittynyt vuorolisien korottamista koskenut kiista

Selvittelin vuosina 2018-19 tekniikan yrityksiä koskenutta kiistaa, jossa oli kyse vuorolisien korottamisesta ylitöiden yhteydessä. Asia nousi esiin 7-hallin entisen luottamusmiehen otettua siitä yhteyttä tämän toimiessa varapääluottamusmiehenä.

Kehotin luottamusmiestä tekemään työnantajalle kirjallisen vaatimuksen asian oikaisemiseksi ja näin hän myös toimi:

From: Salonen Jukka
Sent: 11. syyskuuta 2018 13.04
To: [REDACTED] <[REDACTED]@finnair.com>
Subject: Ylitöiden lisien korotukset maksamatta.

Moi

Meillä on jäänyt ylitöiden lisät korottamatta ilmeisesti usean vuoden ajalta. TES 30§ kohta 2.

Laitanko sinulle tilinauhoja vai katsotko itse järjestelmistä. Teenkö tästä Zalarikseen ticketin vai hoituuko korjaus tätä kautta. Asia koskee siis koko työyhteisöä .

Vastauksena luottamusmiehen kehotukseen työnantaja esitti tälle vastakysymyksen:

Lähetäjä: [REDACTED] <[REDACTED]@finnair.com>
Lähetetty: keskiviikkona, syyskuuta 12, 2018 6:39
Vastaanottaja: Salonen Jukka
Aihe: RE: Ylitöiden lisien korotukset maksamatta.

Hei Jukka!

Voisitko hieman tarkentaa mitä lisien korotuksia tarkoitat ja mihin TES-kohtaan viittaa kun näillä tiedoilla asia jää hieman epäselväksi?

Tähän luottamusmies ei osannut vastata, joten hän kääntyi uudelleen puoleeni:

Lähetäjä: Salonen Jukka <Jukka.Salonen@finnair.com>
Lähetetty: keskiviikko 12. syyskuuta 2018 13.50
Vastaanottaja: Juhani Haapasaari <juhani.haapasaari@iau.fi>
Aihe: Fwd: Ylitöiden lisien korotukset maksamatta.

Moikka

Laatisitteko liitossa tähän [REDACTED] kysymyksen vastauksen minkä välitän sitten hänelle.

T. Jukka Salonen

Laadin luottamusmiehelle seuraavan sähköpostin välitettäväksi:

Lähetäjä: Juhani Haapasaari
Lähetetty: torstai 13. syyskuuta 2018 17.20
Vastaanottaja: Salonen Jukka <Jukka.Salonen@finnair.com>
Aihe: VS: Ylitöiden lisien korotukset maksamatta.

Alla tarkennuksia lähetettäväksi Tiina Vartiainenille (muista laittaa myös tuo liite KTA-ohjeesta mukaan viestiin):

t. Hapsu

Asia koskee Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen mukaisten vuorolisien (TES 26.10.2010-14.11.2013 / 36.§ ; TES 15.11.2013-15.11.2017 / 38. §; TES 16.11.2017- / 40. §) korotuksia ylityön osalta siten, kuin siitä on määrätty (TES 26.10.2010-14.11.2013 / 27. § kohta 2; TES 15.11.2013-15.11.2017 / 29. § kohta 2; TES 16.11.2017- / 30. § kohta 2):

”Vuorokautisesta ylityöstä maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta ja viikoittaisesta kahdeksalta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.”

Noudatettavan työehtosopimuksen perusteella, tehtäessä ylityötä kello 15.00–07.00 välisenä aikana, myös palkan osana olevia vuorolisiä on tullut korottaa ylityötä koskevan määräyksen mukaisesti. Jos vuorokautista ylityötä tehdään esimerkiksi kello 21.00–01.00 välisenä aikana, vuorolisät maksetaan seuraavasti:

- iltavuorolisän (21.00–23.00) perusosan 2 tuntia (2 * 2,70 euroa/tunti) lisäksi maksetaan korotusosa (50 %) 2 tunnilta ($\frac{1}{2} * 2 * 2,70$ euro/tunti)
- yövuorolisän (23.00–01.00) perusosa 2 tuntia (2 * 4,51 euroa/tunti) lisäksi maksetaan korotusosa (100 %) 2 tunnilta (1 * 2 * 4,51 euro/tunti)

Näin on aiemmin myös toimittu. Asia käy ilmi mm. keskituntiansion laskemista koskevasta yhtiön ohjeistuksesta, josta liitetiedosto ohessa. Edellisen esimerkin mukaiset numerokoodit vuorolisien korottamisesta ylitöiden yhteydessä ovat iltavuorossa 3030 ja 3035 sekä yövuorossa 3055 ja 3060.

Nyt on kuitenkin käynyt ilmi, että ylityössä vuorolisien korotusosaa ei enää ole huomioitu palkanmaksun yhteydessä. Selvitettäväksi on siten tullut, miten pitkään virheellinen menettely palkanlaskennan osalta on jatkunut ja miten jo tapahtunut virhe oikaistaan. Pyydän asiassa ryhdyttävän välittömiin toimiin sekä varmistettavan, että tästä eteenpäin vuorolisien korotusosa ylityössä tulee huomioiduksi palkanmaksussa.

Työnantaja vastaus oli osoitettu tällä kertaa myös Finnairin tekniikan entiselle pääluottamusmiehelle:

Fwd: Ylitöiden lisien korotus

 Salonen Jukka <Jukka.Salonen@finnair.com>
Vastaanottaja Juhani Haapasaari
 Vastasi viestiin 1.10.2018 10.39.

 Vastaa Vastaa kaikille Lähetä edelleen

pe 28.9.2018 16.24

Hae [Outlook for iOS](#)

Lähetäjä: <[@finnair.com](mailto: @finnair.com)>

Lähetetty: perjantaina, syyskuuta 28, 2018 4:10 ip.

Vastaanottaja: Salonen Jukka; Korhonen Jukka

Kopio:

Aihe: RE: Ylitöiden lisien korotus

Hei,

työnantajan näkemyksen mukaan viittaamissanne työehtosopimuksen kohdissa ei ole tarkoitettu, että vuorolisiä korotettaisiin esittämällänne tavalla, vaan kyse on tuntipalkan korottamisesta. Mikäli vuorolisiä olisi tarkoitettu korotettavaksi, tulisi siitä olla erillinen ja nimenomainen kirjaus työehtosopimuksessa.

Sikäli kun esittämällänne tavalla on aiemmin toimittu, on kyseessä ollut ilmeisen virheellisestä työehtosopimuksen tulkinnasta, joka on vuonna 2013 korjattu. Tuossa yhteydessä on kuitenkin päätetty, että takaisinperintöihin ei väärin maksettujen vuorolisien osalta ryhdytä, vaikka perusteet siihen olisi ollut olemassa.

Näin ollen työnantajan näkemyksen mukaan mitään korjattavaa ei asiassa ole.

Kommentoin omasta puolestani vastausta 7-hallin luottamusmiehelle:

Lähettäjä: Juhani Haapasaari
Lähetetty: maanantai 1. lokakuuta 2018 10.40
Vastaanottaja: Salonen Jukka <Jukka.Salonen@finnair.com>
Aihe: VS: Ylitöiden lisien korotus

Moi,
Vastauksen perusteella erilainen tulkinta työehtosopimuksesta on syntynyt vasta sen jälkeen, kun työnantaja on "päättänyt" muuttaa aiempaa tulkintaansa.
Poikkeuksellista kuitenkin olisi, jos "pääöstä", joka muutti ylitöiden korvaamiskäytäntöä, ei olisi katsottu tarpeelliseksi ilmoittaa aikoinaan myös luottamusmiehille. Tämän johdosta nyt jälkepäin annettu selitys ei vaikuta kovin uskottavalta.
t. Hapsu

ja patistin pääluottamusmiestä tarttumaan toimeen käymällä paikalliset erimielisyysneuvottelut asiasta.

Tässä vaiheessa IAU:n lakimies aloitti työtuomioistuimeen jätettävän haastehakemuksen valmistelun ja sitä puoltavan aineiston kokoamisen, koska arvio tilanteesta oli, etteivät erimielisyysneuvottelut johtaisi tulokseen.

Marraskuussa 2018 erimielisyyttä käsiteltiin jo liittojen välillä, joten pyysin pääluottamusmiestä toimittamaan minulle kaikki paikalliset sopimukset, joissa ylitöiden maksamisesta olisi jokin maininta:

Lähettäjä: Juhani Haapasaari
Lähetetty: keskiviikko 14. marraskuuta 2018 10.43
Vastaanottaja: 'Jukka Korhonen (korhosenjukka@gmail.com)' <korhosenjukka@gmail.com>
Kopio: Jukka Salonen (salonen.jukka@gmail.com) <salonen.jukka@gmail.com>; Joni Kallio <joni.kallio@iau.fi>
Aihe: Erimielisyys ylityön vuorolisistä / Paikalliset työaikasopimukset

Moi,
Erimielisyyttä vuorolisien korottamisesta ylitöiden yhteydessä käsiteltiin liittojen välillä 5.11. Tuolloin PALTA pyysi lisäaikaa kantansa selvittämiseksi vedoten mm. siihen, että paikallisilla työaikasopimuksilla saattaa olla vaikutusta heidän kantaansa. Voitko Jukka laittaa minulle kaikki sellaiset paikalliset työaikasopimukset, joissa ylitöiden maksamisesta on jokin maininta, jos sellaisia on ylipäänsä solmittu?
Asian käsittely liittojen välillä jatkuu 28.11.
t. Hapsu

Pääluottamusmiehen mukaan sellaisia sopimuksia ei ollut, eikä hän ylipäänsä nähnyt paikallisilla sopimuksilla olevan yhteyttä selvitettävään asiaan, vaan katsoi 7-hallin luottamusmiehen liiton lakimiehelle toimittaman materiaalin riittävän:

Lähettäjä: Jukka Korhonen <korhosenjukka@gmail.com>
Lähetetty: keskiviikko 14. marraskuuta 2018 11.30
Vastaanottaja: Juhani Haapasaari <juhani.haapasaari@iau.fi>
Kopio: Jukka Salonen <salonen.jukka@gmail.com>; Joni Kallio <joni.kallio@iau.fi>
Aihe: Re: Erimielisyys ylityön vuorolisistä / Paikalliset työaikasopimukset

Heippa,
Palta höpöttää omiaan asiassa ja paikallisten sopimusten vaikutuksista mahdolliseen tulkintaan.
Tekniikan paikallisissa työajoissa on sovittu kaikissa tasoittuvissa koko ajan, että ylityö on heti 100%. Respect ja tekniikan tes-työajat taas työehtosopimuksen mukaan.
Erillisiä kirjauksia ei ole vuorolisistä koskien vaan ne on korvattu ylitöissä (aiemmin) kuten toimitetuista materiaaleista näkyy 5/2013 saakka ainakin yli 10v. (20v.?) ajan.
Toivottavasti selvensi.
Terkuin Korhis

Liittojen väliset neuvottelut saatiin pöytäkirjaa vaille valmiiksi vielä vuoden 2018 puolella, mutta pääluottamusmiehellä oli yhä oma ruutu täyttämättä:

Lähettäjä: Juhani Haapasaari

Lähetetty: perjantai 4. tammikuuta 2019 11.08

Vastaanottaja: Salonen Jukka <Jukka.Salonen@finnair.com>; Joni Kallio <joni.kallio@iau.fi>

Aihe: VS: Liittoon ja ylityökorvaus

Moi,

Meillä oli valmiudet erimielisyyspöytäkirjan allekirjoittamista varten jo viimeksi tavatessamme (17.12.), mutta Palta ei siihen ollut valmis. Vetosivat siihen, että   käy vielä asian Korhosen kanssa läpi.

Jukka kertoi, että tämäkin keskustelu on nyt käyty, eikä paikalliset näkemykset ole aiemmista muuksi muuttuneet.

Seuraavan kerran ollaan koolla Paltassa keskiviikkona 9.1.

Katsotaan, jos suostuvat nimensä silloin paperiin laittamaan. Paltan allekirjoituksen puuttuminen ei kuitenkaan estä asian saattamista oikeuteen.

t. Hapsu

Paikallisten neuvottelujen venyminen yli vuodenvaihteen siirsi oikeuden päätöksellä mahdollisesti määrättävien korvausten alkamisaikaa kalenterivuodella eteenpäin.

Muotoseikkojenkin lopulta täytyttyä liittojen välillä vallitsi yhteisymmärrys siitä, että vuorolisiä tuli korottaa ylittöiden yhteydessä, mutta korotusten maksaminen takautuvasti jäi riitaisaksi:

Lähettäjä: Juhani Haapasaari

Lähetetty: tiistai 29. tammikuuta 2019 7.45

Vastaanottaja: Jukka Korhonen <jukka.korhonen@finnair.com>; Jukka Salonen <jukka.salonen@finnair.com>;

Lintunen Jari <jlintunen@gatelesis.com>

Kopio: Joni Kallio <joni.kallio@iau.fi>

Aihe: Palaveri ylityön korotusosasta vuorolisiin

Moi,

PALTA:n   on kertonut työnantajapuolen olevan valmis maksamaan jatkossa vuorolisiin ylittöiden yhteydessä korotusosan, mutta ei kuitenkaan taannehtivasti maksamatta jääneeltä ajalta.

Ehdotan, että kokoonnumme vielä keskenämme, ennen kuin lausumme työnantajapuolelle asiasta mitään.

Miten teille sopisi palaveri seuraavista ajankohdista:

- keskiviikko 30.1. (kellonajalla ei väliä)

- torstai 31.1. kello 8-12

- maanantai 4.2. (kellonajalla ei väliä)

t. Hapsu

Selvitin helmikuussa 2019 pidetyssä palaverissa tilanteen pääluottamusmiehelle, 7-hallin luottamusmiehelle ja Gatesin silloiselle pääluottamusmiehelle sekä kerroin haastehakemuksen jättämisen olevan arvioni mukaan ainoa keino saada korotusosat maksuun myös takautuvasti. Toisaalta – jos juttu hävittäisiin työtuomioistuimessa – korotusosia ei välttämättä saataisi maksuun tästä eteenkään päin.

Asiassa päädyttiin haastehakemuksen jättämiseen, mikä johti siihen, että työnantajapuoli halusi jatkaa kiistan käsittelyä edelleen IAU:n ja Paltan välillä. Jatkoneuvotteluissa työnantajapuoli myöntyi myös korotusosan takautuviin maksuihin kahden vuoden osalta, mutta esitti vielä käytävän erilliset neuvottelut siitä, millä tavoin tämä käytännössä hoidettaisiin eri tekniikan yrityksissä. Finnairin tekniikan osalta työnantajan arvio oli, että takautuvasti maksuun tulevien vuorolisien keskiarvo olisi noin 200 euroa työntekijää kohden.

Selvitettyäni uuden tilanteen luottamusmiehille, Finnairin tekniikan pääluottamusmies esitti kantanaan, että 200 euroa tulee maksaa kaikille tekniikan työntekijöille riippumatta siitä, olivatko nämä todellisuudessa tehneet ylittöitä tai ei. 7-hallin luottamusmiehen näkemys oli, että takautuvat maksut tulisi hoitaa siinä suhteessa, mitä itse kukin on ylittöitä tehnyt.

Pääluottamusmies ei kuitenkaan luopunut 200 euron tasajako -ideastaan, vaan esitti sen myös varsinaisessa neuvottelupöydässä ilman enempiä keskusteluja ”ITA:n kantana” sekä omien että

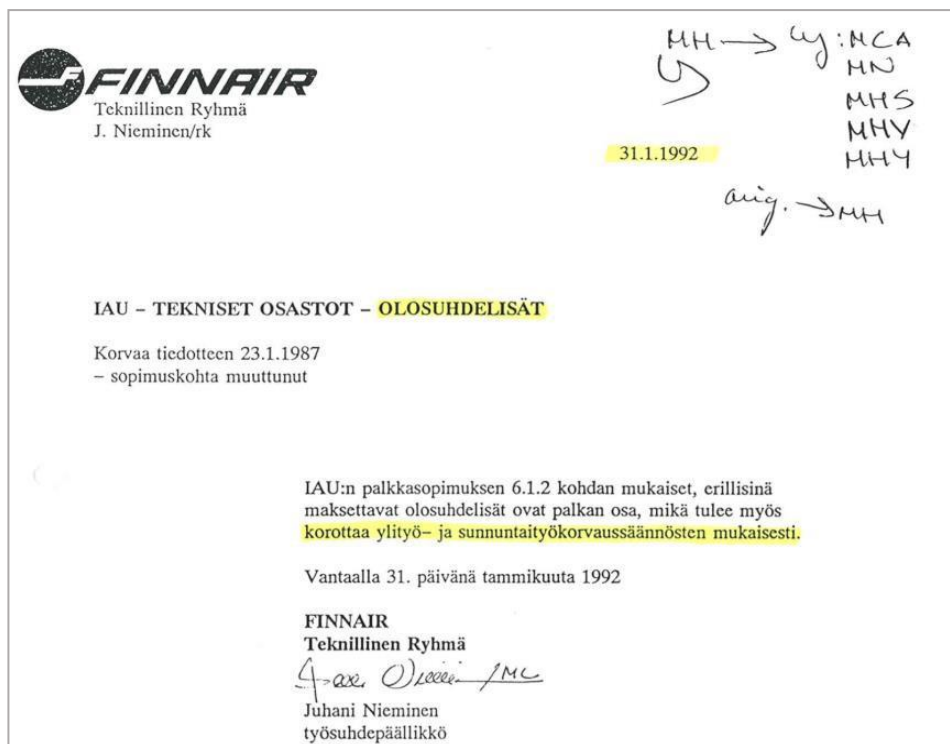
vastapuolen neuvottelijoiden hämmästeltyväksi. Tästä seurasi neuvottelutauko, jonka aikana periaatetta käytiin läpi omissa ryhmissä.

Asian eteenpäin saattamiseksi takautuvien korotusten osalta päädyttiin lopulta "ITA:n kantaa" myötäilevään kompromissiin. Sen mukaisesti kaikille työnantajan palveluksessa 31.12.2018 olleille työntekijöille maksettiin kertakorvaus, joka porrastettiin siten, että eniten ylityötä vuosina 2017 ja 2018 tehneen kolmanneksen korvaus on 300 €, seuraavan kolmanneksen korvaus on 200 € ja viimeisen kolmanneksen korvaus on 100 €.

Jälkeenpäin vuorolisien korottamisesta ylitöiden yhteydessä on tullut esiin asiakirja, joka saattaa entisen pääluottamusmiehen toimet asiassa vielä edellä kerrottuakin oudompaan valoon.

Hänen aikanaan Finnairin tekniikan työntekijöille suotiin mahdollisuus käydä lukemassa paikallisia sopimuksia edunvalvonnan tiloissa säilytetyssä mapissa, mutta mapin vieminen huoneen ulkopuolelle ei ollut sallittua. ITA:n luovuttua sopimusoikeuksistaan ja pääluottamusmiehen omasta toimestaan Pro-päätöksellä, ATA saattoi paikalliset sopimukset kaikkien jäsentensä vapaasti luettavaksi IAU:n verkkosivuilla oleville tekniikan yhtiökohtaisille sivuille.

Pääsin tämän myötä myös itse tutkimaan kuuluisan mapin sisältöä. Hämmäntävää oli todeta, että sieltä löytyi työnantajan tiedote erillislisien korottamisesta ylitöiden yhteydessä. Siitä käy epäsuorasti ilmi jo tuolloin käytössä olleiden vuorolisien korottaminen; "...palkan osa, mikä tulee myös korottaa ylityö- ja sunnuntaityökorvaussäännösten mukaisesti.":

Jos pääluottamusmies ei olisi piilotellut, vaan valvonut hallussaan olleita asiakirjoja, ylityötä tehneet työntekijät olisivat todennäköisesti saaneet vuorolisänsä sen mukaisesti, kuin ne itse kullekin olisi kuulunut maksaa. Työnantajan mukaan korotusten maksaminen oli lopetettu pääluottamusmiehen ollessa jo toimessaan, vuonna 2013. Samaista ohjeistusta olisi tullut soveltaa liikkeen luovutuksen perusteella myös Gatesissa, HUB logistics'sissa ja Swissportin maakalustokorjaamolla (Raskone).

Vuorolisien korotusta koskevan vyyhdin selvittäminen johti lopulta siihen, että työehtosopimukseen lisättiin tekniikan yhtiöitä koskeva täsmentävä määräys (TES 30. § kohta 8): Ylityökorvausten maksaminen vuorolisiin suoritetaan siten, että vuorolisää korotetaan samassa suhteessa kuin korotetaan ylityön laskemiseksi käytettävää tuntipalkkaa. Näin tapahtuu ylityötä tekevien työntekijöiden kohdalta myös Pron ylityökiellon aikana.

Erimielisyys työvuoron päättymisleimauksesta / hinauslisän maksaminen

Finnairin tekniikan nykyiset luottamusmiehet ovat käyneet työnantajan kanssa paikalliset erimielisyysneuvottelut työvuoron päättymisleimaukseen (ulosleimaus) liittyvistä käytännöistä sekä neuvotelleet hinauslisän maksamisesta takautuvasti 13.5.2020 alkaen. Ulosleimausta koskeva kiista koskee kaikkia yhtiön työntekijöitä. Hinauslisään oikeutettujen työntekijöiden määrä on rajallisempi.

Työvuoron päättymisleimausta koskevat neuvottelut ovat jääneet erimielisiksi ja ne siirtyvät seuraavaksi IAU:n ja Paltan välille työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti. Mikäli liittojenkaan välillä ei päästä tyydyttävään ratkaisuun, IAU:lla on työehtosopimuksen osapuolena mahdollisuus saattaa sitä koskeva erimielisyys viime kädessä työtuomioistuimen ratkaistavaksi.

Ulosleimausta ja hinauslisää koskevien kiistojen juuret juontavat kahteen ITA:n solmimaan sopimukseen. Toukokuussa 2014 se teki työnantajan kanssa säästösopimukseen, jolla sovittiin ulosleimauksen (työvuoron päättymisleimaus) olevan mahdollista viisi minuuttia ennen työvuoron päättymistä työasussa, sekä luovuttiin hinauslisä maksamisesta.

Syyskuussa 2016 ITA sopi uuden säästösopimuksen, jonka perusteella ulosleimaus jatkui aiemman säästösopimuksen mukaisena eikä hinauslisää maksettu edelleenkään. Uusi säästösopimus oli toistaiseksi voimassa oleva, mutta siihen sisältyi mahdollisuus irtisanoa sopimus kolmen kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. ITA irtisanoi sopimuksen kolmen ja puolen vuoden jälkeen helmikuussa 2020, mutta ei ryhtynyt käytännön toimiin, jolla säästösopimuksella sovitut ”säästöelementit” puretaan.

Säästösopimusten tarkempi sisältö tuli tietoon sen jälkeen, kun ITA luopui sopimusoikeuksistaan siirtymällä Prohon. Ongelmallisimpia kohtia sopimuksissa ovat ne, joissa säästöt kohdistuvat työntekijöille epätasaisesti, kuten hinauslisän maksamatta jättäminen.

Säästöjä ei voi tasapuolistaa enää jälkeenpäin, mutta aiheellista on huolehtia ainakin siitä, että hinauslisät saadaan takautuvasti maksuun täsmälleen niille työntekijöille, jotka hinauksia ovat tehneet. Takautuvien maksujen asianmukaiseksi hoitamiseksi ATA on ohjeistanut kaikkia 13.5.2020 alkaen hinauksia tehneitä työntekijöitä ilmoittamaan siitä sähköpostitse osoitteeseen jasenasiat@iau.fi.

ITA:n puheenjohtaja on puolestaan kehottanut hinauksia tehneitä työntekijöitä olemaan ilmoittamatta asiasta ohjeistetulla tavalla. Tällainen toiminta saa Pron puheenjohtajan allekirjoittaman työtaisteluilmoituksen sisällön näyttämään täydeltä ilveilyltä.

Lopuksi

Kiitän kaikkia, joilla on riittänyt uteliaisuutta lukea kirjoitukseni loppuun saakka. Sen ensisijainen tarkoitus on esittää toinen näkökulma Pron työtaisteluilmoituksessa esitettyihin, mutta ilman sen tarkempia perusteluja jätettyihin IAU:n toimintaa ruotiviin väitteisiin.

Näin jälkeensä, kun ei enää ole tarvetta pohtia lojaalisuuteen liittyviä kysymyksiä ITA:n puheenjohtajaa kohtaan, päädyin tekemään sen yksityiskohtaisesti dokumentoidun esimerkin avulla edunvalvonnan arjesta. Sen kautta hahmottuvat tekniikan työntekijöiden edunvalvontaan liittyneet ja loppua kohden kärjistyneet ongelmat omasta perspektiivistäni. Niihin aikoihin ei ole enää paluuta.

Pro, joka ”ei halua tai edellytä, että paikallisia sopimuksia toimitetaan liitolle”, ei istu nyt eikä tule istumaan tulevaisuudessakaan Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen neuvottelupöytään. IAU:ssa työntekijöiden työehtoihin liittyvän tiedon kerääminen ja jakaminen on luonteva osa jokapäiväistä työtä.

Pron puheenjohtajan sihteeri on lähettänyt minulle syksyn mittaan muutaman sähköpostin. Työtaisteluilmoituksessa niitä siteerataan sovinnollisiksi tapaamis-/keskusteluehdotuksiksi. On absurdi ajatus, että minä, joku tai jotkut muut IAU:sta ryhtyisivät keskustelemaan erikseen oman työehtosopimuksemme soveltamisalan työntekijöistä alle kymmenesosaa edustavan Pron puheenjohtajan kanssa hänen ehdottamistaan sopimusjärjestelyistä.

Järjestelyistä, joilla alati vähenevää osuutta työntekijöistä edustava ITA otettaisiin takaisin paikalliseksi sopijaosapuoleksi työehtosopimukseen. ITA ja sen neuvottelija, joka on ollut kyvytön näkemään lentoliikenteen päälle kaatunutta kriisiä, kyvytön tekemään työehtosopimusta ja väistänyt vastuunsa. Tätä mahdollisuutta ei ole tarjolla.

ITA:n väistyminen on avannut tekniikan työntekijöille mahdollisuuden olla mukana aiempaa avoimemman tekniikan ammattiosaston toiminnassa, kukin tavallaan. ATA:lla on hallussaan se, mitä ITA:lla aikoinaan oli, mistä se nykyisen puheenjohtajansa aikana luopui ja mistä se nyt kiukuttelee.

Juhani Haapasaari